

Aan: Gemeenteraad Nijkerk
Van: Referendumcommissie
Datum: 17 februari 2025
Betreft: Advies over uitgezonderd besluit referendum

Een aantal inwoners heeft op 13 februari een inleidend verzoek ingediend voor het houden van een referendum over het ontwerp-raadsbesluit 'Plannen van aanpak opvang asielzoekers gemeente Nijkerk'. Volgens de Referendumverordening geven wij als referendumcommissie advies aan de gemeenteraad over de vraag of er sprake is van een uitgezonderd besluit, zoals bedoeld in artikel 2, tweede lid.

Als commissie hebben wij het voorliggende ontwerp-raadsbesluit bekeken en daarbij de besluiten van de raad 'Nota van uitgangspunten opvang asielzoekers' (30 mei 2024) en 'Mogelijke locaties opvang asielzoekers' (24 oktober 2024) betrokken.

Advies

Het advies van de commissie is dat er geen sprake is van een uitgezonderd besluit.

Onderbouwing advies

1. De commissie constateert dat de besluiten zoals genoemd in de onderdelen a t/m h van artikel 2, lid 2 niet van toepassing zijn.
2. De commissie is van mening dat ook de besluiten genoemd in de onderdelen i en j van artikel 2, lid 2 niet van toepassing zijn. Dit lichten we nader toe.

Deze onderdelen luiden als volgt:

- 2.2.i. : *ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft;*
- 2.2.j. : *die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen besluit waarover een referendum is gehouden of kon worden gehouden.*

Wij constateren dat er bij de twee vorige raadsbesluiten over dit onderwerp is uitgegaan van het aantal op te vangen asielzoekers volgens de Spreidingswet. Er was bij deze besluiten geen beleidsvrijheid voor de gemeente om uit te gaan van een lager aantal. En daarmee is er volgens ons bij deze twee eerdere besluiten geen mogelijkheid geweest om een referendum te houden.

Bij het nu voorliggende besluit is deze beleidsvrijheid er wel, nu er een nieuw Verdeelbesluit ligt dat een lager aantal aangeeft voor de gemeente Nijkerk dan het beoogde aantal in het raadsvoorstel. Het huidige voorstel vindt dus wel haar grondslag in de twee eerdere besluiten, maar er was niet eerder de mogelijkheid om een referendum over het onderwerp te houden. Daarmee is er naar het oordeel van de commissie geen sprake van een uitgezonderd besluit in de zin van de onderdelen i en j.

3. De commissie heeft daarnaast enkele aspecten besproken, die wij ter overweging aan u willen meegeven.

Datum realisatie opvangplekken

Het houden van een referendum betekent een vertraging in de uitvoering van de realisatie van de opvangplekken. Wij constateren dat dit tot gevolg zal hebben dat de gemeente niet kan voldoen aan de wettelijke datum van realisatie van de opvangplekken. Dit raakt aan de vraag of de gemeente hier nog beleidsvrijheid heeft (art. 2.2.i).

Nota van uitgangspunten

In het door de raad op 30 mei 2024 vastgestelde Nota van uitgangspunten staat:

Mocht het nieuwe kabinet het voornemen doorzetten om de Spreidingswet terug te trekken, dan blijven wij vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid de taakstelling in de Spreidingswet hanteren. We gaan niet meer mensen opvangen dan deze taakstelling.

We constateren dat dit uitgangspunt (in relatie tot het verdeelbesluit) op meerdere manieren kan worden geïnterpreteerd.

Artikel 2 van de Referendumverordening.

Het uitgangspunt van de verordening is dat voorgenomen besluiten van de raad in principe referendabel zijn. In artikel 2 worden weliswaar een aantal uitzonderingen benoemd, maar naar ons idee moet dit artikel slechts beperkt worden toegepast, omdat de commissie van mening is dat voorkomen moet worden dat uitzonderingsbepalingen te veel afwijken van het uitgangspunt van de verordening dat voorgenomen besluiten in beginsel referendabel zijn.

Als commissie laten we de weging van deze aspecten aan de gemeenteraad. Volledigheidshalve merken wij verder nog op dat de raad indien gewenst op grond van artikel 2, lid 2 onderdeel k, de bestuurlijke afweging kan maken dat er 'dringende redenen' zijn om geen referendum te houden.

Namens de referendumcommissie,

H. van den Boom,
voorzitter